

بررسی ابعاد و آثار حجاب و عفاف در جامعه از منظر آیات و روایات با نگاهی به راهکارهای کاهش بدحجابی

نویسندگان:

محمد حسین عبد الهی - محمد رحمان پور

کارشناس ارشد روان شناسی - سرپرست مدارس جمهوری اسلامی در سوریه ، لبنان و اردن

کارشناس ارشد روان شناسی - معلم

چکیده:

مقدمه: زن جلوه ای از جمال، حجت، خلاقیت، و... و رکن اساسی در تعلیم و تربیت است. اگر زنان به این منزلت واقف شوند و در پاسداری از آن بکوشند فرایند تربیتی و شخصیتی آنان و همه اجتماع سالم مانده و به خوبی پیش می رود. تجربه ملت های گذشته نیز نشان دهنده این نکته است که هر گاه زنان، بلند ای مقام و رسالت اصلی خود را ترک ننموده و در رشد شخصیت خود اهتمام ورزیده اند. منزلت و محبوبیت آنان حفظ شده، اجتماع در سلامت زیسته و ناهنجاری ها کمتر بوده است. بدون شک در عصر ما که بعضی نام آن را «عصر برهنگی و آزادی جنسی» گذاشته اند و بی بند و باری زنان را جزئی از آزادی او می دانند، سخن از حجاب گفتن برای این دسته ناخوشایند و گاه افسانه ای است که تعلق به زنان گذشته دارد ولی مفاسد و مشکلات روز افزون که از این آزادی بی قید و شرط..... سبب شده که تدریجاً گوش شنوایی برای این سخن پیدا شود. حجاب و عفاف در دین مبین اسلام از جایگاه ویژه ای برخوردار است، اسلام به عنوان آخرین دین الهی برای حفظ فرد و جلوگیری از انحرافات که سر چشمه آنها بی حجابی و بی عفتی و عدم رعایت پوشش صحیح می باشد، برنامه ای را ارائه داده است که شامل همه ی افراد بشراعم از مرد و زن می باشد، چرا که گرایش به پوشش و عفاف یک سعادت مندی است که افراد آن دارای بنیان های اخلاقی و فضایل اخلاقی هستند که نشأت گرفته از دستورات دینی نابی همچون رعایت حجاب و عفاف می باشد. **هدف:** نگارندگان این مقاله بر آنند تا با شفاف سازی آثار رعایت حجاب و عفاف در جوامعی که به رعایت حجاب و عفاف می پردازد به برکات و فواید آن نیز اشاره نمایند.

کلید واژه ها: حجاب، عفاف، امنیت اجتماعی، چشم چرانی، کنترل نگاه

مقدمه:

از جمله مسائلی که در باب حجاب مطرح می شود و بسیاری از دلائل و اهداف و ضرورت و لزوم رعایت حجاب و عفاف را تحت پوشش قرار می دهد آثاری است که رعایت یا عدم رعایت حجاب و عفاف در فرد و جامعه به جا می گذارد و به عنوان یکی از مهمترین تفاوت های جوامع اسلامی با جوامع غیر اسلامی محسوب می شود. این تفاوت اگر چه از نظر شکل ظاهری محسوس است اما آثار آن نشأت گرفته از عقاید افراد می باشد. سهم بیشتری در تشکیل تمایز بین این جوامع دارد. از این رو اسلام تأکید بسیاری بر حجاب و عفاف دارد و انواع ابعاد آن را به طور صریح مشخص نموده، به عبارت دیگر: حجاب به معنای پوشش اسلامی بانوان، دارای دو بعد ایجابی و سلبی است. بعد ایجابی آن، وجوب پوشش بدنی بعد سلبی آن، حرام بودن خود نمایی به نامحرم است و می توان گفت که این دو بعد باید در کنار یکدیگر باشد تا حجاب اسلامی محقق شود (علامه سید محمد حسین فضل

اله الله، مجله) آنچه در کنار ابعاد معرفی شده حجاب تبیین و توضیح حجاب در زمینه آثار آن را تکمیل می کند اشاره به انواع حجاب است که در قرآن به رعایت سه نوع حجاب اشاره شده است.

انواع حجاب

۱- حجاب در پوشش ظاهر

این نوع حجاب مشخص ترین و معروف ترین حجاب محسوب می شود و در نظر بسیاری افراد تن ما نوعی حجاب به حساب می آید که در آیات قرآن به آن اشاره شده است: «ولیضربن بخرمهن علی جیوبهن...» (نور / ۳۱) روسری های خود را بر سینه ی خود افکنید (تا گردن و سینه با آن پوشیده شود) همچنین در آیه ای دیگری چگونگی پوشیدن چادر را به زنان آموزش می دهد و می فرماید: «یا ایها النبی قل بازواجک و بناتک و نساء المومنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین و کان الله غفورا رحیما» (احزاب / ۵۹) ای پیامبر به همسران و دختران و زنان مؤمن بگو چادر های خود را به خویش نزدیک کنند، این کار را برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار و اذیت قرار نگیرند بهتر است، (اگر خطا و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزنده و رحیم است.

۲- حجاب در گفتار

نوع دیگر حجاب در قرآن، حجاب گفتاری زنان در مقابل نامحرم است «فلا تخضعن با لقول فیطمع الذی فی قلب مرض» (احزاب / ۳۲) پس زنها نازک و نرم با مردان سخن نگویند، مبادا دلش بیمار (هوس و هوس) است به طمع افتد.

۳- حجاب رفتاری

در این نوع طرز از حجاب اسلامی پوشش و حریم قائل شدن در معاشرت زنان با مردان نامحرم در انحای مختلف مثل رفتار می باشد و قرآن می فرماید: «ولایضربن با رجلهن لیعلم ما یخفین من زینتهن» (نور / ۳۱) و آن طور پای به زمین نزنند که خلخال و زیور پنهان پاهایشان معلوم شود.

آثار حجاب

۱- ایجاد آرامش روانی در افراد جامعه

نفس آدمی دریایی از خواستنی ها و تمایلات است. زمانی که به چیزی رغبت پیدا کند همانند دریا، طوفانی می شود و تنها راه آرام شدن جزر و مد دریا، رسیدن او به خواسته هایش است. لذا برای جلوگیری از چنین موقعیت مهلک و طاقت فرسایی، حجاب، داروی درمان کننده و موجود این است و صفای روحی است.

همانطور که یک بانوی تازه مسلمان آمریکایی می گوید: «سلامت روح فرد و جامعه با نوع کیفیت پوشش زنان رابطه مستقیم و غیر قابل انکار دارد» (آیین بهزیستی، ج ۳، ص ۲۱۹) با توجه به اینکه نبودن حریم میان روابط زن و مرد و آزادی معاشرت های بی بند و بار، هیجانهای التهاب های جنسی را فزونی می بخشد، و هر چه بیشتر اطاعت شود همچنین آتشی شعله ور تر و سرکش تر می گردد و این موجب نا آرامی در رفتار و درون انسان می شود. اسلام با توجه کامل به قدرت شگرف این غریزه آتشین تدابیری اندیشیده که با رعایت حجاب این غریزه کنترل و آرامش روان بر افراد جامعه حاکم می شود.

۲- تعدیل غریزه جنسی

حجاب نقش بسیاری در کم نمودن تحریکات جنسی در جامعه به عهده دارد. از آنجا که زن از ظرافت ها و زیبایی های درونی خاصی بر خوردار می باشد، همواره مطلوب و مورد توجه مرد بوده و از سویی دیگر غریزه خود نمایی و جلوه گری در زنان کشش خاصی بین این دو بر قرار می نماید. با توجه به این مسائل، اسلام برای تعدیل این کشش و روابط بین زن و مرد حجاب را به زن مسلمان توصیه می کند، تا فضای جامعه پاک و پیراسته از هر گونه عامل تحریک زا باشد. حضرت علی (ع) پوشش را مهمترین عامل تعدیل حس زیبایی دوستی و خود نمایی می داند. (آمدی، بی تا، ج ۴، ص ۱۰۵)

بنابراین زن موظف است که غرایزش را تحت کنترل در آورد و سپس تن خویش را در حجاب کامل بگیرد، زیرا این نفسانیت زن است که مرد را به سوی خویش می کشد اسلام با التفات ویژه به مسئله حجاب و پوشش زنان در محیط کار می خواهد که محیط اجتماع از لذت های ناهنجار جنسی پاک شده و راه را جهت حفظ نیروی قدرتمند روحی و جسمی با حضور معنوی در محل کار بگشاید. در مقابل بی حجابی و بد حجابی باعث سوق دادن لذت های جنسی از محیط کار و کادر خانواده به اجتماع م گردد. (مطهری، ۱۳۷۳، ص ۸۴-۹۴)

۳- مبارزه با تهاجم فرهنگی

مبارزه با تهاجم فرهنگی پدیده جدیدی نیست. در طول تاریخ بشر جنگ فرهنگی همیشه وجود داشته است به عنوان نمونه فرعون در برابر حضرت موسی به جنگ فرهنگی متوسل شد و گفت، می ترسم آیین شما را دگرگون سازد و یا در این سر زمین فساد بر پا کنید (مومن/۲۶). یکی از جنبه های مهم تهاجم فرهنگی غربی ها مبارزه با حجاب و از بین بردن امنیت اجتماعی بوده و هست و این امر مشخصاً از زمان رضا خان شروع شد به این صورت که تحت عنوان متحدالشکل شدن با حجاب به مبارزه بر خواستند و پوشیدن لباس روحانیت را قدغن و مجالس عزاداری امام حسین (ع) را ممنوع کردند (هاشمی رفسنجانی، ص ۱۷) آنها همچنین به عنوان آزادی و هنر انواع فساد و فحشا و ابتذال را ترویج دادند حجاب را مانع اصلی این آزادی حقیقی معرفی کردند و امنیت اجتماعی افراد جامعه را به خطر انداخته. حفظ حجاب و امنیت اجتماعی و درک مستقیم و عمیق این دو معقوله راهکارها و فواید بسیار ارزشمندی را جهت مبارزه با تهاجم فرهنگی غرب ارائه می دهند:

۱- باعث تبلیغ فرهنگ ناب اسلامی و تشویق جوانان به ازدواج موفق اسلامی می گردند.

۲- جوانان را جهت تقویت روحیه و حفظ آرامش درونی به جای سوق دادن به محیط فحشا و اعمال مبتذل به شرکت در فعالیت های هنری ورزشی، فرهنگی و مذهبی رهنمون می شوند.

۳- حفظ حجاب نه تنها باعث ایجاد امنیت اجتماعی فراگیر می شود، بلکه جهت مبارزه با تهاجم فرهنگی مسئولان را از واردات کالا های تجملاتی، لوازم بهداشتی و آرایشی مبتذل نهی می نماید. (دهقان، ص ۱۸۰-۱۸۲)

۴- حفظ احترام

حجاب از یک سو به روان کمک می کند که به طور نا خواسته و خارج از چارچوب ها، عواطف و احساسات خود را هزینه نکند اما بیش از آنها به خانم ها کمک می کند که به طور نا خواسته به خارج از چارچوب ها وسیله اذت انگاری قرار نگیرند و شخصیت و احترام آنان خدشه دار نگردد.

۵- سالم نگه داشتن عواطف

نشاط و رغبت احکام الهی بیش از آنکه به محدودیت لذت‌ها و پایداری نشاط و خوشی‌ها می‌انجامد از این رو اگر چه حجاب از یک سو برای خانم‌ها محدودیت است و موجب خستگی و زحمت می‌باشد اما از سوی دیگر اوج احساسات را سالم نگه میدارد و عاطفه‌ها و محبت‌ها را در کانون کرم خانواده متمرکز می‌سازد و مرد و زن از بی‌تفاوتی نسبت به یکدیگر در نظام خانواده نجات می‌دهد. و این بحرانی است که هم اکنون دامن‌گیر جوامع غربی شده است. به طوری که در هنگام برپایی کانون خانواده که بر اساس عشق و محبت باید تحکیم شود و محترم‌ترین ابزار آن میل جنسی نسبت به یکدیگر است این میل رو به افول گذاشته و بنیاد خانواده‌ها را متزلزل ساخته، بلکه عشق و عاطفه آن دو در سال‌های قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در میان افراد متعدد بخش شده است و تمرکز خود را از دست داده است.

۶- حفظ امنیت اجتماعی

بی‌حجابی یا حضور تحریک‌کننده زنان در جامعه از آثار زیان‌بار اخلاقی، سیاسی، آخرتی و اجتماعی مختلفی بر خوردار است که یکی از مهم‌ترین آنها زوال امنیت اجتماعی است. بی‌حجابی با اثرات مهلک خود باعث از بین رفتن بنیه اعتقادی و امنیت اجتماعی بشریت می‌گردد و در مقابل آن حجاب که قانون فطرت است و سرپیچی از قوانین فطری زن را از هویت او خارج می‌سازد و خروج از هویت انسانی همان و سقوط از جایگاه بلند ارزشی همان، با افول شخصیت زن، بی‌بند و باری در جامعه رایج و نظام خانوادگی مختل می‌گردد و در نتیجه امنیت اجتماعی از افراد جامعه سلیمی گردد. (اکبری، ص ۱۹۰-۱۹۳)

با توجه به توضیح بالا می‌توان گفت سقوط شخصیت زن به دلیل زیر با عث اضمحلال امنیت اجتماعی می‌شود.

الف) زن با از دست دادن شخصیت خویش، ارزشهایش منهدم شده و هوس رانی را در جامعه رواج می‌دهد در نتیجه سلامت اخلاقی و به دنبال آن امنیت اجتماعی نیز کاهش می‌یابد.

ب) زنان با غفلت از اصول اخلاقی اسلام، مسائل جنسی را به محیط جامعه کشانده و زمینه گسترش گناه و از هم پاشیدگی نظم اجتماعی را به وجود می‌آورد.

ج) زنان با بی‌حجابی به معصیت کبیره خودنمایی گرفتار آمده و بی‌حیایی را در جامعه ترویج می‌دهند، در نتیجه امنیت اجتماعی نابسامان گشته و از بین می‌رود.

با مباحث مطرح شده در بالا رابطه حجاب و امنیت اجتماعی بخوبی آشکار می‌شود و نمایان می‌گردد که اسلام جهت حفظ امنیت اجتماعی، طرفدار حجاب بیشتر و اکثر بانوان بویژه زنان و دختران جوان در بیرون از منزل و در مواجهه با نامحرم است. از دیر باز بعضی از مصادیق حجاب برتر مانند لباسهای بلند، مقنعه و چادر مشکی، ضامن امنیت بوده و دارای اصل و ریشه قرآنی می‌باشند.

ابعاد عفاف

عفاف نیز همانند حجاب دارای ابعاد مختلفی از جمله رفتار، گفتار، پوشش، شهودت و نگاه دارد که در اینجا به معرفی دو بعد مهم تر که نقش بسزایی در رعایت اصول اخلاقی در جامعه دارد می‌پردازیم.

۱- عفت در شهوت

در ادامه آیه نور می فرماید «و یحفظن فروجهن»؛ «به زنان با ایمان بگو دامن های خود را حفظ کنند» فروج جمع فرج به معنای شکافتن میان دو چیز است که با آن از عورت کنایه آورده اند (طباطبایی، ۱۳۶۳، ج ۵۱، ص ۵۵۱) مراد از «حفظ فروج» در این آیه و در آیه ۳۰ سوره، به خاطر قرین شدن با «یغضضن» و «یغضوا» پوشاندن آن از نامحرمان است نه حفظ آن از زنا و لواط. در ذیل آیه می فرماید (لا ذلک ازکی لهم) (نور / ۳۰) «یعنی این امر باعث تزکیه نفس و شکوفایی استعدادها و رشد شخصیتی و معنوی آنها می شود. در روایات نیز آمده: «النزهه آیه العفه» (محمدی ری شهری، ۱۳۷۷، ج ۳۱، ص ۱۶۱۳۱) «دوری از آلودگی ها نشانه پاکدامنی است» و «بالعفاف تزکوا العمال» (همو، ج ۳۱، ص ۲۶۱۳۱) به وسیله عفت اعمال پاکیزه و مطهر می گردد و در نتیجه انسان رشد می یابد و در غیر این صورت، چشم چرانی و بی عفتی مانع رشد معنوی انسان خواهد کردید. همچنین از نظر قرآن برای ازدواج و دسترسی نداشتن همسر مجوزی برای گناه کردن و فراهم کردن آن از راه نامشروع بلکه صبر و عفت لازم است تا خداوند از فضل خود بی نیازشان گرداند. (قرائتی، ج ۸، ص ۴۷۱)

۲- عفاف در نگاه

در آیه ۱۳ سوره نور که به سوره عفت و پاکدامنی و حجاب معروف است به چندین رفتار عقیفانه اشاره می کند که یکی از آنها وجوب حفظ و کنترل دید و نگاه است: «و قل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن»؛ «به زنان مؤمن بگو چشم های خود را از نگاه هوس آلود فرو گیرند» همچنین در آیه دیگری می فرماید: «قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم» (نور / ۲۳) «به مردان بگو بعضی از نگاه های خود (نگاه های غیر مجاز) چشم پوشی کنند»

از آنجایی که حجاب و بی حجابی و نگاه و لازم و ملزوم یکدیگرند و نگاه کردن همیشه به بی حجابی است و کسی که حجاب را رعایت کند و خود را در معرض تماشا و دید دیگران قرار ندهند کمتر کسی به او نگاه می کند و لذا در این بخش به مسئله چشم و نگاه پرداخته می شود.

در مکتب انسان ساز اسلام پاک دامنی از ارزشهای والای انسان به حساب می آید. و در مقابل بی عفتی و بی بند و باری جنسی محکوم شده است. اسلام نخست با راهنمایی و هدایت، مسایل جنسی و هوانی را کنترل و تعدیل می کند، مسلمانان را به عفاف و پاکدامنی فرا می خواند سپس با تدبیر حکمت آمیز و اصولی زمینه های انحراف را از میان بر می دارد. هم به پیروان خویش دستور می دهد بی عفتی نکنند و هم از آنها می خواهد اسباب لغزش و گناه دیگران را فراهم نسازند. گذرگاه ورود به منجلاب انحراف و فساد جنسی (چشم چرانی) و نگاه به نامحرم است. نگاه های آلوده تخم شهود را در دل بارور ساخته صاحبش را به فتنه و انحراف مبتلا می کند. حضرت امام صادق (ع) می فرماید: «چشم چرانی: تخم شهود را در دل می کارد و چنین کاری برای نگاه کردن کافی است که منشأ فتنه گردد. (مجلسی، بی تا، ج ۹، ص ۴۳۴)

با وجود شبهات و برداشت هایی که از مسئله نگاه می شود لازم است آن را تبیین کنیم و سپس به معرفی آثار آن بپردازیم.

معنای چشم چرانی

چشم چرانی در مقابل غض و چشم پوشی، به معنای نگاه خیره و شهوت آلود به نامحرم است که با انگیزه لذت طلبی جنسی انجام می شود. ما در روابط اجتماعی خود با دیگران چه جنس مخالف و چه موافق به طور طبیعی با آنها ارتباط حضوری و کلامی داریم و به آنها نگاه می کنیم، نگاهی که به هیچ وجه در آن بحث تحریک شهود و لذت جنسی مطرح نیست این نگاه ها

داخل در مقوله چشم چرانی نیستند، ولی نگاه های ادامه دار که با انگیزه لذت جنسی انجام می شود به تحریک غریزه و میل جنسی می انجامد تحت عنوان چشم چرانی معرفی می شود.

به گفته شاعر:

" این نظر از دور چون تیر است و سم عشقت افزون می شود صبر تو کم "

نگاه کردن به ناموس دیگران خواست شیطان است چشمی که تیر های آلوده نگاه را به نامحرم پرتاب می کند، محل کین شیطان است. شیطان از کمان چشم های او ناموس دیگران را نشانه می گیرد. پیامبر خدا فرمود: نگاه به نامحرم تیر زهر آلودی از تیرهای شیطان است... و امیر المؤمنان (ع) فرمود: چشم ها کمین گاه شیطان است پس باید مراقب چشم های خود باشیم تا شیطان از آن برای تخریب ایمان ما و ناموس مردم استفاده نکند (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۱۰۴، ص ۳۸)

لازم به ذکر است که در کتب اخلاقی و روایات از عمل قبیح چشم چرانی با عنوان «زناى چشم» یاد شده است چنانچه پیامبر اکرم (ص) فرموده اند «لکل عضو من آدم حظا من الذنا فالعین زناه و اللسان زناه الکلام و الاذن زناه ماسمعا». (حر عاملی، ۱۴۱۲، ج ۱۴، ص ۳۸) برای رابطه نامشروع برای هر عضوی از آدمی سهمی از زنا است؛ زناى چشم نگاه کردن، زناى زبان سخن گفتن و زناى گوشها شنیدن حرام است. از امام علی (ع) در باب اهمیت این مسئله روایات متعددی وارد شده است که برای نمونه ایشان به نقل از انجیل می فرماید، در تورات نوشته زنا نکن ولی من می گویم حتی اگر با نظر شهوت آلود به کسی نگاه کنی همان وقت با او در دلت زنا کرده ای. (انجیل متی، ۲۸/۲۷/۵)

با توجه به این آیات متوجه می شویم خواست قرآن رعایت عفت عمومی برای زن و مرد است و این کار واجب و ضروری شمرده شده تا جایی که چشم پوشی را یک وظیفه شرعی معرفی کرده است: نگاه کردن مرد به بدن زن چه با قصد لذت و چه بدون آن حرام است و نگاه کردن به صورت و دستها اگر با قصد لذت باشد، حرام است، بلکه احتیاط واجب آن است بدون قصد لذت هم نگاه نکنند. و نیز نگاه کردن زن به بدن مرد نامحرم حرام است، (خمینی، مسأله ۲۴۴) ارزش چشمان پاک هر یک از اعضای بدن مؤمن نسبت به عبادت پرور دگار متعال وظیفه خاصی را بر عهده دارد اگر به آن وظیفه عمل کرده ارزشمند است. حضرت علی (ع) درباره مواظبت و حفاظت از چشمها فرموده اند، چیزی در بدن کم سپاس تر از چشم نیست خواسته اش را ندهید که شما را از یاد خدا باز می دارد. (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۱۰۱، ص ۳۵)

نکته قابل توجه این است که چشم چرانی نه تنها از نظر اسلام یک بیماری شمرده می شود بلکه از نظر روانشناسی و عالمان اخلاقی، چشم چرانی هنگامی که به صورت یک عادت مزمن در می آید یک بیماری روانی تلقی می شود.

و همان طور که بیماری سادیسم نقطه مقابل مازوشیسم است، شهوت و بیماری چشم چرانی نیز نقطه مقابل بیماری خود نمایی است. خود نما کسی است که خود را در معرض دید دیگران قرار می دهد و چشم چران کسی است که از تماشا و نگاه دیگران لذت می برد. خود نمایی در زنان به نسبت بیشتری دیده می شود. در حالی که بیماری چشم چرانی در مردها رایج تر است. و این مربوط به تفاوتی است که در آستانه تحریک آنها وجود دارد. و البته خداوند عمل چنین چشمهایی را بی پاسخ نخواهد گذاشت و علاوه بر ابتلا به مثل آنچه فرد انجام داده که خود به خود در مسائل ناموسی انجا می گیرد. «چشم ناپاک» از عذاب و شکنجه الهی نیز بی نصیب نمی ماند. رسول خدا (ص) می فرماید: «آن که چشمانش را از نگاه به نامحرم پر کند در روز قیامت خدا چشمانشان را با میخ های آتشین و از آتش پر کند، تا وقتی که به حساب مردم رسیدگی کند، پس امر

می شود که او را به جهنم ببرند» بسیاری از افراد تصور می کنند که خوی زشت چشم چرانی که با توجه به توضیحات بالا به عنوان یک بیماری روانی و عاداتی ناپسند تلقی می شود قابل معالجه نیست اما اسلام که دینی کامل و همه جانبه ای است در این زمینه راهکارهای ظریفی و کاربردی را ارائه کرده است. به منظور مبارزه با این عادت ناپسند استفاده از دستورات دینی در این زمینه لازم است ابتدا زمینه های بروز و آثار و عواقب آن آگاهی بدست آورد و سپس از راهکارهای علمی برای آن سود جست.

عوامل بروز چشم چرانی

۱- محرومیت جنسی

ویلهلم اشتگل محرومیت جنسی را عامل این بیماری دانسته و می گوید: «محرومیت های جنسی باعث می شود که (لی یبدو) در اعصاب چشم متمرکز شود با این تمرکز، بستگی عصب چشم با اعصاب جنسی توسعه یافته و شخص از چشم چرانی لذت می برد و با دیدن اندام جنس مخالف تحریک می شود (وتیل، ص ۲۵۷-۲۵۹)

۲- خود نمایی زنان

بیشترین عامل بروز این بیماری در مردان حس خود نمایی در زنان است مردان به طور طبیعی نسبت به زیبایی و اندام جنس مخالف حساس اند و زنان بد یا بی حجاب با خود نمایی در عرصه جامعه این گرایش را تحریک می کنند. در تفاسیر شیعه و سنی ذیل آیه ۳۰ سوره نور نقل کرده اند: روزی زن جوان در هوای گرم مدینه در حالی که روسری خود را به پشت گردن انداخته و دور گردن و بنا گوش او پیدا بود، از کوچه عبور می کرد مرد جوانی از انصار آن حالت را مشاهده کرد و چنان غرق تماشا شد که از اطرافش غافل گردید و به دنبال آن زن حرکت نمود تا اینکه صورتش به شیء ای اصابت کرد و مجروح گردید هنگامی که به خود آمد خدمت پیامبر (ص) رفت و جریان را برای او بیان داشت اینجا بود که آیات سوره نور در مورد پوشش زنان نازل گردید. (کاشانی، ۱۴۱۵، ج ۳، ص ۴۳۰، سیوطی، ۱۴۰۴، ج ۵، ص ۴۰، کلینی، ۱۳۶۵، ج ۵، ص ۵۲۱۰)

قرآن کریم برای رفع این معضل اجتماعی در آیات شریفه نور از یک طرف مؤمنان اعم از زنان و مردان را مخاطب قرار داده دستور می دهد که نگاه های خود را کوتاه ساخته و به نامحرم خیره نشوند و از فساد و آلودگی دوری کنند و از سوی دیگر به خانم ها دستور می دهد پوشش مناسب را رعایت کرده و زیور آلات خود را آشکار نسازند تا حوادثی نظیر حادثه ای که آیه در ارتباط با آن نازل شده است، اتفاق نیفتد و جوانان از خود بی خود شده و به دنبال زنان و دختران نامحرم راه نیفتند و امنیت و آرامش خود را خدشه دار نسازند.

آثار چشم چرانی

۱- غفلت و فراموشی

چشم چرانی یکی از مصادیق حب دنیا و عامل مهمی برای بروز غفلت از یاد خدا و خود است. غفلت همان چالش اساسی است که انسان در سر راه کمال و سعادت خود دارد و بیداری اولین نیاز او برای حرکت در این مسیر است. چشم چرانی باعث می شود که انسان هر چه بیشتر به خواب رود و از بیداری و یاد خدا دور شود.

۲- حسرت و اندوه طولانی

امام صادق (ع) می فرماید: چه بسا نگاههایی که غصه های طولانی رادر پی دارد. به این معنی که چشم قوی ترین ابزار حسی است، یعنی میدان آستانه تحریک چشم از بقیه حواس بیشتر است و بیشترین تحریکات حسی را دریافت می کند و این دل است که بعد از نگاه به کار می افتد یعنی آنچه را دیده، می بیند، دل طلب می کند و چون امکان رسیدن به آنچه دیده شده فراهم نمی شود؛ افسردگی و رنجوری عاید انسان می شود. از نجوای حدیث رسول خدا (ص) در کتاب گرانهای نهج الفصاحه که فرمود: همه چشم ها روز قیامت گریانند جز سه چشم، چشمی که از ترس خدا بگرید، چشمی که از نامحرم فرد پنهان شود، چشمی که در راه خدا و یا سواری از کیان اسلام شب زنده دار باشد، فهمیده می شود که علاوه بر حسرت دنیوی، فرد چشم چران در آخرت از فرط حسرت و پشیمانی چشمانی گریان خواهد داشت.

۳- به خطر افتادن امنیت در سلامت جامعه

در واقع، نگاههای آلوده مسموم و شهوت انگیز، آتش درون را شعله ور می سازد که فرایند و محصولی جز فحشا، سیاهی دل؛ مشکلات و نارسایی های اجتماعی، نخواهد داشت. چشم چرانی دام شیطانی، بذر شهوت و رویشگاه فسق و فجور است که دل را می لرزاند، آرامش و ثبات را سلب نموده و باعث هرج و مرج و فساد در جامعه می شود. لذا چشم چرانی، این تیر مسموم و زهر آلود شیطانی اگر بدون قید و بند، رها شود یقیناً سلامت و امنیت طرفی را به خطر می اندازد، جوان و نوجوانی که به کوچه و خیابان راه می افتد اگر دستور اسلام را رعایت نکرده و نگاهش را کوتاه نکند و از طرف دیگر، کسانی که باید حجاب و پوشش اسلامی را رعایت نکنند، چشم جوان به صحنه های شهوت انگیز خواهد افتاد، و نیروی قدرتمند شهوت به جوشش و غلیان آمده تحریک خواهد داشت، در چنین شرایط حساس و خطرناکی، این جوان، با باید به عیاشی، فساد و تجاوز گری روی آورد و به خواسته های قوه شهوانی جواب مثبت دهد، امنیت خود و دیگران را به خطر اندازد، و یا با تخیل و تصور، با حالت افسرده و پریشان، زندگی بیمار گونه خود را ادامه داده آسایش و آرامش خانواده را بر هم زند.

۴- ایجاد نگرانی و اضطراب

آنچه از مجموع آیات، روایات و تجربیات کارشناسان به دست می آید این است که: چشم چرانی هوای هوس آلود بد حجابی زنان و دختران بی بند و بار از جمله عوامل موثر در ایجاد اضطراب و نگرانی افراد در خانوادهها و هرج و مرج و ناامنی در جامعه به حساب می آید. در طرف مقابل اگر اصول و ارزش های اسلامی از جمله حجاب و پوشش اسلامی، رعایت شود از چشم چرانی و نگاههای آلوده جلوگیری به عمل آید و خانم ها در نشست و برخاست و صحبتها و مکالمات روز مره، دستورات شرع مقدس را رعایت کنند یقیناً زمینه های فساد و دامهای شیاطین بر چیده خواهد شد، آرامش روحی و روانی برای افراد و خانواده ها، نظم و ثبات و امنیت جامعه پدید خواهد آمد. امام علی (ع) می فرماید: «کسی که نگاهش را کاهش دهد، قلبش آرام می گیرد» (آمدی، ۱۳۶۶، ج ۵، ص ۴۴۹) و نعمتی بالاتر از آرامش قلب، وجود ندارد. این موهبت بزرگ اگر در اعضا و افراد جامعه محقق شود و تجلی پیدا کند، جامعه نیز به طبع اعضا و افراد خود، دارای امنیت و آرامش خواهد شد و شاعران نیز با زبان موثر شعر به این موضوع پرداخته اند که این اثر سوء را به خوبی بیان می کند.

" زدست دیده و دل هر دو فریاد

که هر چه دیده بیند دل کند یاد

این همه آفت که به تن می رسد

از نظر تو به شکن می رسد

آثار چشم چران

پس از اینکه به آثار سوء و عواقب عمل زشت چشم چرانی پرداختیم در این جا به آثار و نتایج چشم پاک اشاره خواهیم کرد تا افراد با آگاهی از آثار آن بیشتر از پیش به نگاه داری و حفاظت از چشم خود ترغیب و تشویق شوند.

۱- خویشتن داری

«خویشتن داری» توانایی بر جسته روحی به انسان می دهد تا وی در برابر هجوم سرکش هوا و هوس پایداری کند و در فراز و فرود زندگی، به کمال برسد، انسانی که اعتقاد به اصول و ارزشها دارد در واقع، به سرچشمه همه مهربانی ها، لطف ها، عشق ها، عاطفه ها، زیبایی ها و هنرمندی ها و ابداع ها ایمان دارد و هیچ تند بادی، از آزمندی، فزون خواهی، و خشونت طلبی نمی تواند وی را آشفته سازد. وی را وقار و عزت و بلندی کوه ماند که دلی شفاف، و پاک دارد چونان پاکي آب زلال در چشمه های رسته از دل کوهساران، این آرامش درون و برون، به خویشتن داری آدمی می انجامد.

۲- بهداشت روانی

با عفاف و خویشتن داری می توان از هدر رفتن استعداد ها، توانها و امکانات جلوگیری نمود و به بالندگی هنجارها و ارزشها یاری نمود: «از نظر اسلام محدودیت کامیاتی جنسی به محیط خانوادگی و همسران مشروع از جنبه روانی، بهداشت روانی اجتماعی کمک می کند.» (مطهری، ۱۳۷۳، ص ۸۳۹) پایبند نبودن به حجاب، آرامش خانواده و جامعه را بر هم زده و به التهاب دامن می زند. فلسفه پوشش در وضع کامیابی جنسی از غیر همسر مشروع از نظر اجتماع خانوادگی این است که همسر قانونی شخص از لحاظ روانی عامل خوشبخت کردن او به شمار می رود؛ در حالی که در سیستم آزادی کامیابی، همسر قانونی از لحاظ روانی یک نفر رقیب و مزاحم و زندانبان به شمار می رود و در نتیجه کانون خانوادگی بر اساس دشمنی و نفرت پایه گذاری می شود. (همو، ۱۳۷۳، ص ۸۹)

۳- پایداری نظام خانواده

رعایت عفاف در رفتار و گفتار، خانواده را سالم و آسیب نا پذیر نگه می دارد. آیا آنان که با فریب کاری، شعار آزادی زن را سر دادند و حجاب را ار عفت، تفکیک کردند، توانستند با ولنگاری زنان در غرب و تشویق مردان هوس باز، نظام خانواده را حفظ کنند؟

۴- اصلاح زن «شی شده»

امام خمینی در توضیح نگرش غربی به زن را نگرش به یک کالا، تعبیر زیبایی دارند: «در خصوص زنان» اسلام هیچگاه مخالف آزادی آنها نبوده است. به عکس، اسلام با مفهوم «زن شی شده» و به عنوان شی، مخالفت کرده است و شرافت و حیثیت وی را به وی باز گردانده است. (امام خمینی، بی تا، ص ۳۲).

۵- سازندگی فرهنگ و تمدن

همه زیبایی و شکوه تمدن و فرهنگ انسان رادر یک کلمه می توان خلاصه کرد و آن عشق است. استواری عشق به اسطوره های کمتر دست یافتنی است. زبان عاشقان ، زبان شعر است که چون دل پر سوز عاشق، درون سوز است، زبان سرخ و آتشینی که تن نمی شناسد و سر بر باد می دهد ولی مهربان و ترحم برانگیز است و حتی دل معشوق سنگ دل را می سوزاند و به تحسین وا می دارد. به این بلندای شکوهمند فرهنگ و ادب شرقی، عرفانی و ایرانی، دست یابد که نسل سر فراز اصیل، خویشتن دار و مقون است که از منظر عفاف به یکدیگر می نگریند.

زن در حشمت و جلال می زیسته است و مرد همواره در پی این حشمت و جلال می رفته است که به سادگی و آسانی، دست یافتنی نبوده و کمتر بازیچه دست هوسران مردان بوده و بیشتر ارزش و اعتبار داشته است. و در این جاست که به حقانیت سخن صاحب نظران در این زمینه خواهیم رسید که معتقدند: آیا آنجا که سلسله مقررات اخلاقی به نام عفت و تقوی بر روح مرد و زن حکومت می کند و زن به عنوان چیزی گرانبها و با ارزش دور از دسترس مرد قرار گیرد استعدادش بهتر به فعلیت می رسد یا آنجا بیکه احساس منعی به نام عفت و تقوی در روح آنها حکومت نمی کند وزن در نهایت ابتدال در اختیار مرد قرار می گیرد. (مطهری، ۱۳۷۰، ص ۸۴).

۶- دیدن شگفتی ها

چشمی که به نگاه نا محرم آلوده نگردد از برکاتی برخوردار خواهد شد که یکی از مهمترین آنها توان دیدن اموری است که افراد عادی قادر به دیدن آن نیستند و ای برکت خود زمینه تقوای بیشتر را فراهم خواهد کرد چنانچه پیامبر (ص) نیز در سخن خود مهر تأییدی بر این امر می زند و می فرماید: «**غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ تَرَوْنَ الْعَجَائِبَ**»
مجله، ۱۴۰۳، ج ۱، ص ۱۰۱، ۴۱» چشمهایتان را از (نامحرم) بیوشانید تا عجایب و شگفتیها را ببینید.

۷- راحتی قلب

رعایت عفاف و کنترل نگاه باعث رهایی فرد از نگرانی عواقب عمل زشت خود و آثار آن می باشد که به عبارت دیگر از عذاب وجدان دور خواهد بود و قلب او از پرتو ایمان احساس آرامش و راحتی خواهد کرد. چنانچه امام علی (ع) می فرماید: «**مَنْ غَضَّ طَرْفَهُ أَرَأَى قَلْبَهُ**» (آمدی، ۱۳۶۶، ج ۵، ص ۴۹۹) آنکه از نامحرم چشم خود را فرو نهاده قلبش را راحت کرده است.

۸- نیک خویی

نیک خویی یکی از صفات پسندیده ای است که در هردین و آیینی مورد توجه بوده و افراد موفق یکی از عوامل موفقیت خود را وجود چنین خصلت پسندیده ای در خود می دانند. با نگاهی به آموزه های دینی متوجه می شویم که یکی از عوامل موثر در نیک خویی عفت و چشم پاک است چنانچه امیر المومنان علیه السلام که در هر زمینه الگوی همه ادوار بوده اند می فرماید: «**مَنْ غَضَّتْ أَطْرَافَهُ حَسَنَتْ أَوْصَافُهُ**» (محمد ری شهری، ۱۳۷۷، ج ۱۰، ص ۷) کسی که نگاههایش کنترل شود، صفاتش نیکو گردد.»

۹- چشیدن شیرینی ایمان

ایمان آوردن و نگه داشتن آثار و مراتب آن که در ذائقه که شیرینی و حلاوت به بار می آورد نشأت گرفته از عوامل متعددی در رفتار و گفتار آنهاست که با رعایت دستورات دینی آن را نصیب خود کرده اند، رعایت عفت یکی از این عوامل کلیدی محسوب می شود که از پیامبر خاتم(ص) در این باره روایتی آمده: «الَنْظَرُ سَهْمٌ مَسْمُومٌ مِنْ سِيْهَامِ اِبْلِيسَ فَمَنْ تَرَكَهَا خَوْفًا مِنْ اللّٰهِ اَعْطَاهُ اللّٰهُ اِيْمَانًا مَّجِدٍ حَلَاوَتَهُمْ فِي قُلُوْبِهِمْ» (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۱۰۱، ص ۳۸) «نگاه به نامحرم تیر زهر آلودی از تیرهای شیطان است و هرکس آن را از ترس خدا ترک کند، خداوند چنان ایمانی به او عطا کند که شیرینی اش را در دلش احساس کند»

۱۰- بروز خصلت شجاعت

شجاعت از جمله خصلت هایی است که افراد برای بدست آوردن آن گاهی جان خود را به خطر انداخته و معمولاً در اذعان عمومی به شیر پهلوانان و قهرمانان میدان نبرد اطلاق می شود. اما اسلام معتقد است تنها با شمشیر و خنجر انسان شجاع نمی شود بلکه با جهاد اکبر نیز شجاعتی فراتر از شجاعت نما دین قهرمانان به دست می آید که در عمق ایمان افراد ریشه دارد چنانچه پیامبر (ص) می فرماید: «أَشَجَعُ النَّاسِ مَنْ غَلَبَ هَوَاهُ» (نهج الفصاحه، حیث ۲۹۹، ص ۱۸) شجاع تر پس مردم کسی است که بر خواهش نفسانی اش چیره شود.

۱۱- پاداش الهی

مهمترین و بهترین اثر عفت و حفاظت چشم توجه خاص خداوند است که نصیب افراد عقیف خواهد شد و در قالب پاداش الهی نعمتهای معنوی و مادی بسیاری را شامل حال بندگان مومن خود خواهد کرد. چنانچه امام صادق (ع) در سخن خود به این اثر اشاره دارند: «مَنْ نَظَرَ اِلَى اِمْرَاةٍ فَرَفَعَ بَصَرَهُ اِلَى السَّمَاءِ اَوْ غَمِضَ بَصَرَهُ يَرْتَدُّ اِلَيْهِمْ بَصَرُهُ حَتَّى يُزَوِّجَهُ مِنَ الْحَوْدِ الْعَيْنِ» (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۱۰۱، ص ۳۷) «هرکسی زنی را ببیند و بلافاصله دیده اش را به آسمان بدوزد یا چشم فرو ببندد، چشم باز نگرداند مگر اینکه خداوند حوریان بهشتی را به عقد او در آورد.

معالجه ی خوی زشت چشم چرانی

پس از بررسی آثار سوء چشم چرانی و آثار سازنده ی کنترل نگاه و رعایت عفت می توان با استفاده از قرآن مجید حضرت یوسف (ع) را به عنوان قهرمان میدان «عفاف» مطرح کرد تا جوانان مسلمان که در پی قهرمان یابی و الگو پذیری هستند از حضرت یوسف (ع) که شجاع ترین مرد روزگار خود در مخالفت با هوای نفس و شیطان درون خود بود پیروی کنند و به معالجه و کنترل این رذیلت اخلاقی بپردازند. نکته ی شایان توجه در داستان حضرت یوسف (ع) استمداد از خدای سبحان و پناه بردن به قدرت سرمدی اوست که هیچ چیز جز ایمان به پروردگار نمی تواند جلوی نفوس سرکش و غریزه ی نیرو مند شهوت را بگیرد. از امیرمومنان علی (ع) سوال کردند: به کمک چه چیزی می توان چشم از نا محرم پوشید؟ پاسخ داد: با خاموش کردن آتش شهوت، زیر نظر قدرتمندی که بر مخفیگاہت آگاه است. بمایستعان علی نهض بصر؟» **قَالَ بِالْخُمُودِ تَحْتَ السُّلْطَانِ الْمُطَّلِعِ عَلٰى اَنْ تَشْرِكَ** (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۱۰۱، ص ۴۱) نکته ی ظریف دیگری که در مسئله ناموس نهفته است و روایات آن را تایید کرده اند این است که به دستی بدهی از همان دست پس می گیری، چنانکه فرموده اند: **كَمَا تَدِينُ تُدَانُ** (کلینی، ۱۳۶۵، ج ۵، ص ۵۵۳) آن طور که جزا می دهی جزا می بینی. امام صادق (ع) فرمود: در زمان موسی (ع) مردی با زنی

زنا کرد وقتی به خانه خویش آمد، مردی را با زن خود دید، آن مرد را نزد حضرت موسی (ع) آورد و از او شکایت کرد. در آن لحظه جبرئیل بر آن حضرت نازل شد و گفت: هر کس به ناموس دیگران تجاوز کند به ناموس اش تجاوز کند. حضرت موسی به آن دو فرمود: با عفت باشید تا ناموستان محفوظ بماند (همو، ۱۳۶۵، ص ۵۵۳) بنابر این مومن با غرت هرگز به ناموس دیگران نگاه حرام نمی کند. چرا که نمی خواهد کسی به ناموسش نگاه بد داشته باشد.

" هر که باشد نظرش در پی ناموس کسان
پی ناموس وی افتد نظر بوالهوسان "

یکی دیگر از راههای پیشگیری از انحراف این است که مومن با نامحرم در جای خلوت اجتماع نکند، چرا که دور از چشم مردم، زمینه لغزش و انحراف فراوان است. امیر مومنان علی (ع) فرمود: « لَا يَخْلُوا بِامْرَأَةٍ رَجُلٌ مِمَّنْ رَجُلٍ خَلَا بِامْرَأَةٍ إِنَّا كَانُ الشَّيْطَانُ ثَالِثَهُمَا » (نوری، ۱۳۶۰، ج ۱۴، ص ۲۶۵) هیچ مردی با زنی نامحرم خلوت نکند، اگر مردی با زن بیگانه ای خلوت کند، سومی آن دو شیطان است. «امیر المومنین (ع) برای گریز از خطر آلوده شدن و رهایی از دام شیطان هنگام روبرو شدن با نامحرم این گونه رهنمود می دهد: اگر یکی از شما زنی را دید و خوشش آمد، چشم از او برداشته، نزد همسر خود رود که آنچه او دیده است، همسرش نیز دارد و مواظب باشد که شیطان را بر دل خود راه ندهد و آن که متأهل نیست، دو رکعت نماز بخواند و خدارا زیاد سپاس گوید و صلوات بر پیامبر و خاندانش فرستد، آنگاه از فضل خدا بخواهد و خدا نیز با رحمت خویش او را از راه مباح بی نیاز می گرداند. (عروسی حویزی، ۱۴۱۵، ج ۳، ص ۵۸۶)

نتیجه گیری:

از مجموع مطالب یاد شده این نتیجه به دست می آید که رعایت حجاب و پوشش اسلامی و عفاف برای زنان و مردان مومن و مسلمان، تکلیف الهی است، رعایت این دستورات، علاوه بر این که موجب عمل به دستورات الهی می شود، شخصیت فردی اجتماعی و معنوی انسان محجوب و پاکدامن، سیر صعودی پیدا کرده و نردبان تعالی و تکامل را یکی پس از دیگری طی خواهد کرد و از سوی دیگر در تأمین بهداشت روحی و روانی و آرامش خانواده ها و صفا و نورانیت و امنیت در جامعه نقش بسزایی ایفا می کند.

پیشنهادهات:

لزوم اجرای احکام اسلامی و ارزشهای دینی از یکسو و تلاش همه جانبه غربی ها برای به انحطاط کشاندن فرهنگ اسلامی - ایرانی از جمله حجاب از سوی دیگر ، سبب می شود تا به دنبال راهکارهای کوتاه و بلند مدتی در این خصوص و در شرایط کنونی باشیم . در این مقاله کوتاه به صورت فهرست وار به برخی از این راهکارها اشاره می کنیم که با توجه به هر کدام از آنان می توان به نتایج بهتری از گسترش فرهنگ حجاب در سال های آینده دست یابیم ، برخی از اصلی ترین این راهکارها عبارتند از:

* توسعه فرهنگ کنکاش و تفکر در مفاهیم دینی توسط جوانان به منظور پذیرش درونی و قلبی و عمل به آنها

* اتخاذ تدابیر مناسب جهت جذب ، تربیت و بکار گیری نیروی انسانی شایسته نظیر مدیران ، معلمین و اساتید معتقد و عامل به رعایت حجاب و عفاف در کلیه مراکز اداری و آموزشی

- * تبیین آموزه های دینی در خصوص ضرورت رعایت اصول حیا و عفت متناسب با قابلیت ها و ویژگی های زنان و مردان و ایجاد تعادل در روابط اجتماعی آنها
- * احیاء و ترویج سنت حسنه امر به معروف و نهی از منکر
- * ارتقاء سطح آگاهی جوانان در خصوص ارتباط صحیح انسانی و اخلاقی بین آنها و حفظ حدود عفاف و حجاب در جامعه و خانواده
- * تبیین دیدگاه اسلام در خصوص عفاف ، پوشش ، حجاب و ضرورت بیان ، فلسفه ، احکام و دستاوردهای مثبت رعایت آن در جامعه متناسب با شرایط سنی جوانان و نوجوانان با شیوه های جذاب
- * توجه دادن به رعایت و نیز باور پوشش نه به عنوان یک اجبار اجتماعی بلکه به عنوان یک ارزش انسانی ، دینی و معنوی و یک باور قلبی جهت مصونیت از زشتی ها و آسیب های اجتماعی
- * افزایش آگاهی والدین نسبت به رعایت حجاب و عفاف خصوصاً در خانواده و نقش الگویی آنان در این امر
- * اهتمام جدی نهاد خانواده نسبت به تامین نیازهای عاطفی و شخصیتی فرزندان بویژه دختران و تاثیر آن در شکل گیری هویت دینی و اجتماعی آنها
- * تبیین نقش عفاف و حجاب در تقویت هویت ملی و فرهنگی جوانان و تاثیر آن بر استقلال فرهنگی و سیاسی کشور
- * تقویت روحیه تعادل در جوانان در رویکرد آنان به مدرگرایی و بیان مستدل و منطقی اثرات و پیامدهای مدرگرایی افراطی و پرهیز از تقلید کورکورانه از مدهای غربی و تقویت مدرگرایی ملی
- * تبیین ریشه های تاریخی و فرهنگی و نشانه های روشن از وجود عفاف ، حجاب و پوشش در ادیان الهی و جوامع دارای سابقه تاریخی و تمدن فرهنگی
- * زمینه سازی اجتماعی مناسب برای دختران و پسران جهت کشف ، هدایت و بروز قابلیت ها و توانمندی ها و تامین مطالبات خود بمنظور جلوگیری از بروز جلوه گری های نامناسب در حیطه فرهنگ عفاف و حجاب
- * اختصاص بخشی از موضوعات تحقیقاتی به بررسی " زمینه ، علل و موانع گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در جامعه " و بررسی تاثیرات محصولات فرهنگی کشور بر این موضوع
- * توسعه فعالیت های بنیادهای ازدواج به منظور جلب مساعدت دولت و خیرین در امر ازدواج جوانان
- * ارتقای مهارتهای فنی و حرفه ای و توانمندی های جوانان جهت توسعه طرح های خود اشتغالی و آشنایی با بازار کار و زمینه های مختلف فعالیت به عنوان زمینه ساز ازدواج ، تشکیل خانواده و نهایتاً توسعه فرهنگ عفاف
- * اهتمام جدی مراکز فرهنگی و کلیه رسانه های کشور نسبت به ارائه الگوی مطلوب از عفاف و حجاب در محصولات فرهنگی خود (فیلم ، سریال ، تئاتر و ...) و پرهیز از ایجاد تضاد و تناقض برای جوانان در این امر

- * جذب ، تربیت و بکار گیری نیروی انسانی آگاه و عامل به مبانی دینی عفاف و حجاب در برنامه های فرهنگی و تبلیغی
- * جهت دهی و تقویت امر عفاف و حجاب با استفاده از قابلیت ها و ظرفیت سازمان ها ، احزاب ، تشکل های غیر دولتی و هیات های مذهبی در کشور
- * سازماندهی مبلغان آشنا به اصول و مبانی فرهنگ عفاف و حجاب به روشهای صحیح تبلیغ و استفاده بهینه از آنها در مجامع دینی و خود جوش مردمی
- * نظارت دقیق و همه جانبه در امر تولید و نشر کتاب، مطبوعات و مجلات سینمایی در خصوص رعایت حریم عفاف و حجاب از نظر محتوایی و شکلی
- * تبیین ضرورت رعایت عفاف و حجاب توسط زنان و مردان در برنامه های فرهنگی ، تبلیغی و هنری و پرهیز از یکسو نگری
- * الگوسازی و ایجاد گرایشات عمیق و پایدار نسبت ب امر حجاب و عفاف از طریق معرفی سیره عملی معصومین(ع) ، بزرگان علمی و ادبی و فرهنگی ، منطبق با مقتضیات زمان و مکان و شرایط سنی جوانان
- * تبیین عدم مغایرت پوشیدگی ، حجاب و عفاف با حضور و فعالیت های اجتماعی زنان و رفع شبهه تعارض بین آندو
- * تربیت و توسعه نیروی انسانی مومن ، کارآمد و آشنا به مسائل فرهنگی – تبلیغی در امر عفاف و حجاب و پرهیز از برخوردهای خشن ، فیزیکی و تحقیر آمیز با متخلفین
- * هماهنگی و وحدت رویه مستمر و پایدار در برخورد با ناهنجاری های فرهنگی توسط دستگاههای مختلف در چارچوب قانون
- * توسعه و تنوع بخشی به الگوهای مناسب حجاب و تبلیغ آن توسط رسانه ها به منظور اقتناع روحیه تنوع طلبی و حس زیبا شناختی جوانان ضمن ترویج و تشویق چادر به عنوان حجاب برتر و پرهیز از تحمیل و اجباری کردن یک الگوی ثابت از حجاب
- اتخاذ تدابیر لازم جهت تولید و توزیع اقلام مورد نیاز جامعه در رعایت حجاب
- * ایجاد زمینه تبادل فرهنگی ملل اسلامی از طریق ارائه الگوها و نمادهای پارچه و لباس ایرانی – اسلامی
- * تهیه و تدوین مقررات لازم برای جلوگیری از واردات بی رویه پارچه ولباس غیر متناسب با فرهنگ عفاف و حجاب در کشور.

منابع و مأخذ

*قرآن کریم

*نهج الفصاحه

*انجيل متی

- ۱ - اکبری محمد رضا، ۱۳۷۷، تحلیلی نو و عملی از حجاب در عصر حاضر، اصفهان: پیام عترت
- ۲ - آمدی، عبد الواحد، ۱۳۶۶، غرر الحکم و درر الکلم، ترجمه محمد خوانساری، تهران: موسسه دار الکتاب
- ۳ - موسوی خمینی، روح الله، بی تا، زن و آزادی در کلام امام خمینی، تهران: سازمان چاپ و انتشارات ارشاد
- ۴ - خمینی، روح الله، ۱۴۰۹، رساله امام خمینی، تهران: انتشارات وزارت فرهنگ
- ۵ - دهقان، حمید، ۱۳۷۷، پژوهشی نو پیرامون انقلاب اسلامی، قم: موسسه انتشاراتی مدین، ویرایش سوم
- ۶ - سیوطی، جلال الدین عبد الرحمن، ۱۴۰۴، الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور، قم: مکتبه آیت الله العظمی المرعشی نجفی
- ۷ - صبوری اردوباری، احمد، ۱۳۶۶، آیین بهزیستی در اسلام، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- ۸ - صدوق، محمد بن علی بن الحسین بن بابویه قمی، ۱۳۶۶ ش، ثواب الاعمال، قم: نشرات الشریف الرضی
- ۹ - طباطبائی، محمد حسین، ۱۳۷۴، المیزان فی التفسیر القرآن؛ ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی، قم: دفتر انتشارات اسلامی مدرسین قم
- ۱۰ - علامه سید محمد حسین فضل الله، مجله
- ۱۱ - عروسی حویزی، عبد علی بن جمعه، ۱۴۱۵ ق، تفسیر نور الثقلین، قم: اسماعیلیان
- ۱۲ - فیض کاشانی، محسن، ۱۴۱۵، تفسیر صافی، تهران: انتشارات الصدر
- ۱۳ - قرائتی، محسن، ۱۳۸۳، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن
- ۱۴ - کلینی، محمد بن یغوب، ۱۳۶۵، فروع کافی، تهران: دار الکتب الاسلامیه
- ۱۵ - مجلسی، محمد باقر، ۱۴۰۳ ه، بحار النوار، بیروت: موسسه الوفا
- ۱۶ - مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، بی تا، روضه المتقین فی شرح اخبار الائمه ی المعصومین، بی جا، بی نا
- ۱۷ - محمد ری شهری، محمد، ۱۳۷۷، میزان الحکمه، ترجمه حمید رضا شیخی، قم: انتشارات دارالحديث
- ۱۸ - مصطفوی، جواد، ۱۳۶۶، انسانیت از دیدگاه اسلامی، دانشگاه فردوسی مشهد
- ۱۹ - مطهری، مرتضی، ۱۳۷۰، فاحلاق جنسیس، تهران: صدرا
- ۲۰ - مطهری، مرتضی، ۱۳۷۳، مسئله ی حجاب، تهران: صدرا
- ۲۱ - نوری، حسین بن محمد تقی، ۱۳۶۰، مستدرک الوسائل، تألیف میرزا حسین النوری الطبرسی، قم: مؤسسه ی آل البيت
- ۲۲ - ونیل، جونز فدالبی لیزف، ۱۳۳۹ فاصول روانکاو ی فروید، تهران: کاوه، چاپ سوم
- ۲۳ - هاشمی رفسنجانی، اکبر (۱۳۵۸)، بی تا، انقلاب یا بعثت جدید، تهران: یاسر